

Pioneerityötä rajakarjalaisen onomastiikan alalla

Outi Patronen: *Rajakarjalaisen sukunimistön kehittyminen osana Suomen karjalankielisen ortodoksisivähemmistön suomalaistumista 1818–1920*. Helsingin yliopisto 2017. 519 s. ISBN 978-951-51-3641-1.

Outi Patronen on väitöskirjassaan ottanut tavoitteekseen selvittää, kuinka Raja-Karjalan karjalankielinen ortodoksisivähemmistö sai sukunimiä ajanjaksolla 1890–1920 ja millaisia nuo nimet olivat rakenteeltaan ja alkuperältään. Sukunimijärjestelmän muotoutumista ja sukunimikäytännön vakiintumista tarkastellaan yhtenä rajakarjalaisten ja heidän kulttuurinsa suomalaistumisen ja suomalaistamisen indikaattorina. Väitöskirjan kimmokkeena on ollut yhtäältä nimistöntutkijoiden havainto siitä, että periytyvät sukunimet yleistyivät Raja-Karjalassa muuta Suomea myöhemmin, toisaalta tekijän kiinnostus omia rajakarjalaisia juuriaan kohtaan.

Patrosen tutkimus sijoittuu nimistöntutkimuksen eli onomastiikan alueelle. Nimistöntutkimus on kuitenkin lähtökohtaisesti monitieteistä, ja niinpä Patronenkin hyödyntää kahden muunkin tieteenalan tietämystä, nimittäin Raja-Karjalaa koskevaa pitäjänhistoriallista tutkimusta ja kulttuurintutkimusta.

Työn rakenne

Väitöskirja muodostuu kahdeksasta pääluvusta, jotka jakautuvat useisiin alalukuihin, sekä lähdeluettelosta ja kahdesta hakemistosta: nimihakemistosta ja sukunimihakemistosta. Nimihakemisto on 224-sivuinen lista sukunimistä, joiden käyttöönottoa, alkuperää ja kehitystä Patronen on tutkinut vuosien 1818–1925 henkikirjoissa. Sukunimihakemistosta puolestaan löytyvät nimihakemistossa

käsiteltyjen sukunimien lisäksi kaikki ne Patrosen teoksessa mainitut sukunimet, joita ei ole käsitelty nimihakemistossa.

Sukunimiaineiston analyysiä edeltävässä osassa (luvut 1.5, 1.7, 1.8, 2–6; yhteensä 171 sivua) Patronen käsittelee rajakarjalaisia osana Suomen kansaa, Raja-Karjalan yhteiskunnallista suomalaistumista ja rajakarjalaista kulttuuri-identiteettiä. Hän kuvaa hyvin tarkasti ja yksityiskohtaisesti, jopa henkilöiden tasolla, Raja-Karjalan kouluoloja ja kansansivistyshankkeita ja valottaa eräitä rajakarjalaisen perinnekulttuurin piirteitä sekä kulttuurin muuttumista. Patronen kertoo myös siitä, mitä karjalan kielen arkikäytöstä on saatu selville tutkimalla rajakarjalaisia evakoita useita vuosikymmeniä evakkoon lähdön jälkeen. Sanomalehtidiskurssien analyysin kautta hän tuottaa kokonaan uutta tietoa siitä, keitä oikeastaan olivat hänen tutkimallaan ajanjaksolla ne henkilöt, jotka osallistuivat keskusteluun karjalan kielestä ja sen asemasta, ja millaisia olivat heidän tavoitteensa. Taustoittavat luvut vaikuttavat väitöskirjaa kokonaisuutena tarkasteltaessa melko irrallisilta, mihin palaan tuonnempana.

Analyysiosia (luvut 7 ja 8, yhteensä 94 sivua) käsittelee nimihakemistossa esitetyn empiirisen nimistöaineiston analyysin. Erityisesti luvussa 8 Patronen kytkee sukunimistön muuttumisen eräisiin yhteiskunnallisiin tapahtumiin ja vuosina 1883–1910 lehdistössä käytyyn keskusteluun karjalan kielestä ja sen asemasta Suomessa.

Patrosen työssä ei ole väitöskirjoissa yleistä tutkimusmetodologiaa esittelevää lukua. Johdantoluvussa kerrotaan kyllä nimiaineiston keruun menetelmistä mutta ei siitä, miten tekijä käsittelee aineistoa sitä analysoidessaan; aineistonanalyysin

menetelmistä kerrotaan eri puolilla työn edetessä, erityisesti luvun 7 eri alaluvuissa.

Tutkimuksen motivaatio ja tutkimuskohteen rajaus

Toisin kuin Ilomantsin ja Taipaleen ortodoksisissa metrikoissa ja rippikirjoissa, Raja-Karjalassa ja Aunuksessa ortodoksinen papit eivät vielä 1800-luvullakaan säännöllisesti kirjanneet ihmisten sukunimiä. Sukunimien määrä lisääntyy Patrosen mukaan Raja-Karjalan metrikoissa ja rippikirjoissa 1800-luvun loppua kohti ja kasvaa 1900-luvun alkuvuosikymmeninä hyvin nopeasti. Maallisen vallan tuottamissa dokumenteissa, kuten savuluetteloissa, pakolais- ja karkulaislistoissa sekä tuomio- ja henkikirjoissa, sukunimiä sen sijaan käytettiin rajakarjalaisillakin jo aikaisemmin. Patrosen tutkimusaineisto on peräisin henkikirjoista, joihin rajakarjalaisia sukunimiä tiedetään kirjatun jossakin määrin jo 1600-luvulla. Patrosen aineiston antamaa kuvaa tukee asutushistorioitsija Veijo Saloheimon (2013) hiljattain kokoama ja internetissä julkaisema nimilista kirkosta Käkisalmen läänistä Sisä-Venäjälle 1600-luvulla muuttaneista; huomattavan monilla Raja-Karjalastakin lähteneistä on merkittynä suku- tai lisänimi, aivan kuten ilomantsilaisilla ja taipalelaisillakin muutajilla oli. Saloheimo on myös koonnut pitäjittäisen listan ortodoksien lisä- ja sukunimistä ”Taka-Karjalassa” 1618–1619. Listassa luetellaan yhteensä 152 eri lisä- tai sukunimeä Salmista, 126 Suojärveltä ja 191 Suistamolta. Yhteensä pelkästään näistä kolmesta rajakarjalaisesta pitäjästä on listassa siis 469 eri lisä- tai sukunimeä. Patrosen ei kuitenkaan viittaa tähän listaan. Väitöskirjasta ei myöskään käy ilmi, mihin hänen lähtöolettamuksensa rajakarjalaisien sukunimien myöhäsyntyisyydestä perustuu tai kuinka varmasti tiedetään, että rajakarjalaisilla yleisesti ottaen ei ollut periytyviä sukunimiä ennen kuin 1800-luvun loppua kohti.

Tutkimuskysymykset

Opinnäytteitä luetaan ja arvioidaan kokonaisuuksina silloinkin, kun tuo kokonaisuus ammentaa eri tieteenalojen tuotamasta taustatiedosta. Patrosen väitöskirjan kokonaisuuden hahmottaminen on kuitenkin lukijalle varsin haasteellista. Luvussa 1.2 tekijä asettaa neljä tutkimuskysymystä, joista kukin muodostuu useamman kysymyksen sarjasta:

1. Mitä on rajakarjalainen kulttuuri-identiteetti? Millaisia muutoksia se on kokenut ajanjaksona 1880–1925? Miten rajakarjalaisien kielenvaihto karjalasta suomeen on edennyt?
2. Miten rajakarjalaisien sukunimien kehittyminen ja muuttaminen liittyy rajakarjalaiseen identiteettiin ja sen muutoksiin? Entä Raja-Karjalan yhteiskunnallisiin muutoksiin ja Raja-Karjalan historiaan? Millaisia eroja sukunimistön kehittämisessä on pitäjittäin ja kylittäin tarkasteltuna?
3. Mitä lisäarvoa sukunimien kehittymisen ja sukunimenmuutosten kuvaamiseen tulee, kun niitä kuvataan rajakarjalaisen identiteetin muutosten avulla?
4. Millaisia sukunimityyppejä rajakarjalaisesta sukunimistöstä on erotettavissa? Miten ne ovat kehittyneet? Millainen osuus sukunimien mallin mukaisella muodostamisella on ollut? Miten venäläinen henkilönnimistö on mahdollisesti vaikuttanut rajakarjalaiseen ortodoksien sukunimistöön? Mikä rajakarjalaisessa sukunimistössä on omaperäistä? Mikä tai mitkä tapahtumat Raja-Karjalan historiassa ovat erityisesti vaikuttaneet siihen, että rajakarjalaisille on alettu kirjata sukunimiä?

Lukijalle jää kuitenkin teoksen lukemisenkin jälkeen epäselväksi, miten nämä kysymykset lopulta kytkeytyvät luvuissa 1–6 esiteltyyn yhteiskunnalliseen ja historialliseen viitekehykseen. Myös sen seuraaminen on vaikeaa, miten tutkimus-

kysymykset 1–3 ja luvuissa 1–6 esitetty viitekehys konkreettisesti liittyvät ensisijaiseen tutkimuskysymykseen eli rajakarjalalaisen sukunimistön kehittymiseen ja sukunimien vaihtamiseen tutkittuna ajanjaksona. Samoin hämäräksi jää se, miten tutkimuskysymykset kytkeytyvät empiiriseen nimiaineistoon ja sen analyysiin luvussa 7.

Teoreettinen viitekehys ja eräitä termejä

Patronen käyttää työssään teorian käsitettä varsin laajassa merkityksessä ja myös silloin, kun on kyse kulttuurihistoriallisen ja yhteiskunnallisen kontekstin kuvaamisesta eikä johonkin tieteelliseen teoriaan tukeutumisesta. Akateemisessa mielessä ymmärrettyinä työssä on eräitä teoreettisia lähtökohtia ja näkökulmia, jotka on omaksuttu väitöskirjan alan ulkopuolelta, kulttuurintutkimuksesta ja sosiolingvistikasta.

Tekijä määrittelee termejä kolmessa yhteydessä: nimistöntutkimukseen liittyviä luvussa 1.4, kulttuurintutkimuksen alaan liittyviä luvussa 5.1 sekä sosiolingvistiikan alaan liittyviä luvussa 5.4. Luvussa 1.4 lukija jää kaipaamaan periytyvän sukunimen määritelmää, sillä periytyvistä sukunimistähän työssä juuri on kyse. Määritelmä löytyy vasta sivulta 204. Oudolta vaikuttaa terminologisesti myös se, että tekijä puhuu analyysiluvussa 7 ”venäjän-, karjalan- ja suomenkielisistä sukunimistä ja lisänimistä”; yleisesti käytetyt ilmaukset lienevät *venäläinen, karjalainen* tai *suomalainen sukunimi*. Luvun 5.1 otsikosta ”Identiteetin ja kulttuurin määritelmät” huolimatta luvussa ei varsinaisesti anneta identiteetin tai kulttuuri-identiteetin määritelmiä vaan kerrotaan, mitä sellaiset tutkijat kuin Stuart Hall ja Erling Wande ovat näitä ilmiöitä tutkissaan käsitelleet.

Useimpia edellä mainituista käsitteistä käytetään vasta väitöskirjan päättävässä

luvussa 8. Esimerkiksi termi *domeeni*, joka on määritelty luvussa 5.4, esiintyy vasta sivulla 264, kun Patronen kirjoittaa 2000-luvulla tehdyistä tutkimuksista ja totea, kuten useita kertoja aikaisemminkin kirjan mittaen, että yksi syy karjalan väistymiseen olivat kansakoulut; samalla hän kytkee tämän päätelmänsä ainoan kerran eksplisiittisesti karjalan domeenin kaantumiseen. Samoin *kielenvaihto*-käsite tulee ensimmäisen kerran määritelmänsä jälkeen esiin vasta tässä samassa kappaleessa, jossa yhdessä lauseessa todetaan tilanteen olleen samanlainen kuin lähi-alueilla elävillä itämerensuomalaisilla vähemmistöillä ja (koltta)saamelaisilla Suomessa. Luvuissa 1.4, 5.1 ja 5.4 määriteltyistä kulttuurintutkimuksen ja sosiolingvistiikan termeistä lukijalle jää pitkälti se vaikutelma, että näillä termeillä ei juuri ole yhteyttä analyysiin, ja myös termien eksplisiittinen tehtävä aineistonanalyysissä (luku 7) jää hämäräksi.

Metodologinen viitekehys ja aineistolähteet

Metodologisesti Patronen tutkimus on tyyppillistä jonkin ihmisryhmän henkilönnimisysteemin ja sen kehittymisen ja muuttumisen tutkimusta. Työssä vertailaan eri vuosikymmeniltä olevia henkikirjamerkintöjä sen selvittämiseksi, missä määrin rajakarjalaisille on usean sukupolven kattavana ajanjaksona merkitty sukunimiä ja millaisen kuvan ne antavat rajakarjalaisesta sukunimisysteemistä, sen rakenteesta ja kehityksestä.

Metodologiaan liittyy myös aineistolähteiden tarkastelu ja arvioiminen. Kuten yllä on mainittu, tutkittu nimiaineisto on kerätty henkikirjoista ja vertailuaineistona on käytetty muita maallisen vallan pitämiä ja joissain yhteyksissä kirkollisiakin dokumentteja. Väitöskirjassa olisi ollut hyvä pohtia aineistopohjan asettamia rajoituksia tulosten luotettavuudelle ja yleistettävyydelle, ennen muuta sitä, minkälaisia

vaikutuksia metrikoista ja rippikirjoista kootun vertailuaineiston puuttumisella voisi olla tutkimustulosten kannalta.

Taustakirjallisuuden valinta, rajaus ja käyttö

Rajakarjalaisen sukunimistön kehityksen ja muuttumisen ankkuroimiseksi kulttuuriseen ja yhteiskunnalliseen kontekstiinsa Patrosen on käynyt läpi kunnioitettavan määrän tutkimusajanjaksonsa aikaisia sanomalehtiä, aikalaiskuvauksia rajakarjalaisista pitäjistä ja niiden historiasta, evakoiden ja heidän jälkeläistensä myöhemmin kertomia tarinoita sekä Raja-Karjalaa koskevaa historian- ja kulttuurintutkimusta. Yhteiskuntatieteellisestä kirjallisuudesta esitellyksi tulee Heikki Wariksen ja muiden sosiologian alaan kuuluva evakotutkimus vuodelta 1952.

Kuten jo edellä on mainittu, johdanto- ja taustaosuus on Patrosen väitöskirjassa hyvin laaja, kaikkiaan 171 sivua. Sen tarkoitus on toimia sosio- ja kulttuurihistoriallisena viitekehystenä luvun 7 nimistön analyysille ja luvussa 8 esitetyille johtopäätöksille. Luku 6 lukuun ottamatta taustaosuus jää kuitenkin suurelta osin varsin irralliseksi tutkimuksen kohteesta eli sukunimien kehitystendenseistä.

Neljä taustaosan alaluvuista on kokonaisten lukujen mittaisina tutkimuskohteen kannalta yksiselitteisesti tarpeettomia (4.2, 6.4.1, 6.4.2 ja 6.4.3). Niistä kaksi on kuitenkin sisällöllisesti hyvin kiinnostavia. Luku 4.2 tuottaa uutta tietoa eri toimijoiden näkemyksistä karjalan kielen asemasta ja sen parantamisesta 1930-luvulla, luku 6.4.2 puolestaan aikalaishavainnoista, jotka koskevat karjalan kielen muuttumista ennen toista maailmansotaa. Nämä luvut Patrosen olisi kannattanut muokata väitöskirjastaan erillisiksi artikkeleiksi.

Sukunimiaineiston analyysi luvussa 7 jättää avoimeksi sen, mitä konkreettisia yhtymäkohtia on sukunimisysteemin kehittymisen ja Raja-Karjalan suomalaistu-

misen ja suomalaistamisen välillä, ja toisaalta sen, millaisia ovat sukunimien kehityksen ja nimenmuutosten konkreettiset yhteydet rajakarjalaisen identiteetin muuttumiseen. Näitä kysymyksiä sivutaan vain lyhyesti luvussa 8 (s. 261–263), identiteettiä yhden kappaleen verran (s. 263).

Patrosen tutkimuksen tavoite on siis ollut selvittää sukunimijärjestelmän kehitystendenssien suhdetta rajakarjalaisen kulttuuri-identiteetin muuttumiseen ja muutoksen suhdetta suomalaistumiseen ja myös suomalaistamiseen. Päätösluvussa 8 todetaan, että ”rajakarjalaisten sukunimien kehittymisen tarkastelu Raja-Karjalan suomalaistumista ja suomalais-tamista vasten on tuonut esiin sen, mihin aikakausiin ja yhteiskunnallisiin tapahtumiin sukunimien antaminen kytkeytyvät” (s. 263). Tekijä katsoo tutkimuksessaan osoittaneensa, ”että alueen asukkaille annettiin (tai he ottivat) paljon sukunimiä samaan aikaan, kun lampuodeista eli vuokraviljelijöistä tuli itsenäisiä talonpoikia ja alueelle rakennettiin suomalaisia kansakouluja” (mp.). Nämä johtopäätökset työn perusteella todellakin voi tehdä, vaikka tekijä ei luvussa 7 eksplisiittisesti ja systemaattisesti yhdistäkään sukunimistön kehitystä Raja-Karjalan suomalaistumisen ja suomalaistamisen vaiheisiin.

Sukunimiaineisto, sen analyysi ja tutkimustulokset

Nimistöaineiston analyysi luvussa 7 vaikuttaa metodologisesti nimistöntutkimuksen käytänteiden mukaiselta ja huolellisesti toteutetulta, ja se on pääsääntöisesti johtanut hyvin perusteltuihin tuloksiin. Luku 7 piirtää yksityiskohtaisen kuvan rajakarjalaisen sukunimistön kehityksestä tutkitun ajanjakson henkikirjoissa. Rajakarjalaiset saivat sukunimiä sitä mukaa kuin niitä tarvitsivat, ja sukunimien valintaan tai saamiseen liittyi monesti suurta sattumanvaraisuutta. Valtaosa Patrosen analysoimista suku-

nimistä palautuu karjalaisiin ristimänimiin ja perinteisiin talonnimiin (lisänimiin) siitä riippumatta, ovatko ne alkuperältään karjalaisia, venäläisiä vai suomalaisia. Onomastiikkaa yleisemmältä kannalta erityisen kiinnostava on havainto, että kansallisuusaatteen siivittävä sukunimien suomalaistamishanke vuosina 1906–1907 ei tavoittanut rajakarjalaisia samassa määrin kuin muita suomalaisia, joilla oli ei-suomalainen sukunimi, vaan rajakarjalaiset osallistuivat lähinnä vuosina 1930 ja 1934–1936 toteutettuihin nimenmuutoshankkeisiin.

Väitöskirjan päättävässä luvussa 8 palataan jossain määrin lukujen 2–6 tematiikkaan, sillä sukunimijärjestelmän vakiintumisen ja kehityksen tendenssejä kytketään nimenomaan kansakoululaitoksen syntyyn ja vakiintumiseen Raja-Karjalassa (s. 261–263). Vastaväittäjänä ja työn tarkastajana jäin luvun 8 luetuani kuitenkin kaipaamaan tiivistettyjä vastauksia moniin luvussa 1.2 esitettyihin kysymyksiin. Erityisesti identiteettiä koskevat tutkimuskysymykset jäävät vastauksetta. Samoin kaipasin tutkimustulosten reflektoivaa pohdintaa.

Nimihakemisto ja tutkimuksen lähteistö

Väitöskirjan liitteenä olevassa nimihakemistossa Patronen jaottelee sukunimiä sen mukaan, ovatko ne kehittyneet ruotsin- karjalan-, suomen- vai venäjänkielisistä lisänimistä, venäläisisistä tai niitä muistuttavista lisä- tai sukunimistä vai venäläisen ristimänimen karjalaisista hypokorismeista. Nimistä kerrotaan rajakarjalainen esiintymispitäjä tai -pitäjät (ajanjaksolla 1818–1925) sekä se, miten nimi on Patronen käsityksen mukaan ja aiempiin tutkimuksiin perustuen kehittynyt. Jokaisen nimiartikkelin lopusta selviää, missä ja milloin sukunimi on ensi kertaa kirjattu henkikirjoihin ja kuka oli ensimmäinen nimenkantaja henkikirjoissa.

Patronen ei oman kertomansa mukaan osaa venäjää eikä sen vuoksi ole pystynyt käyttämään nimiaineistoa analysoidessaan venäjänkielisiä lähteitä. Työn kannalta keskeisiä olisivat kuitenkin olleet rajakarjalaisten venäläisten ja muinaisvenäjään palautuvia nimiä käsittelevät tutkimukset. Esimerkiksi ei-kanonisista ja pakanallisista henkilönnimistä olisi ollut tarjolla tutkimustietoa venäjäksi (Tupikov 2004 [1903]; Veselovskij 1974). Samoin venäjänkielisistä murreanakirjoista olisi ollut hyötyä venäjän kielen appellatiiveihin perustuvien nimien tarkastelussa (esim. Podvysockij 1885; Kulikovskij 1898).

Venäjän taidon puuttumisen vuoksi nimihakemistossa jäävät monet venäläisperäiset nimet vaille venäjänkielistä lähtömuotoa tai vastaavaa venäläistä sukunimeä. Esimerkiksi rajakarjalainen sukunimi *Hamuta* selitetään syntyneeksi hevosen länkien pehmikettä mutta myös kauluspaitaa tarkoittavasta karjalan-kielisestä sanasta *hamutta* (s. 501). Karjalan *hamutta* on kuitenkin lainasana venäjältä, jossa sana tarkoittaa nimenomaan länkiä, ja myös venäläinen sukunimi *Hamuta* on olemassa.

Venäjän taidosta olisi ollut hyötyä myös niissä Patronen esiin nostamissa tapauksissa, joissa saman nimen ortografia vaihtelee eri vuosilta olevissa henkikirjoissa suuresti, sekä eräiden sellaisten nimien selvittämisessä, jotka ovat työssä vielä jääneet auki (esim. *Kuutšu* ja *Noovoi*; s. 205).

Varsin usein nimen alkuperän selvitys jää Patronen nimihakemistossa vaillinaiseksi tai kesken. Erityisen usein mainitsematta jää se alkujaan venäläinen eikä karjalainen hypokoristinen muoto, johon sukunimi pohjautuu. Koska Patronen on käyttänyt lähteenään Viljo Nissilän tutkimuksia (1975, 1976), ilmeisesti Nissilä ei näitä muotoja ole tarjonnut. Ne olisivat kuitenkin helposti löytyneet Petrovskijn (2000 [1966]) venäläisten nimien sanakirjasta.

Lopuksi

Yllä ilmaisemastani kriitikkistä huolimatta Outi Patrosen väitöstutkimus saavuttaa päätavoitteen ja esittää kyllin vakuutavasti rajakarjalaisen sukunimistöön kehitystendenssit tutkitulla ajanjaksolla 1818–1925. Työn vahvuus on laaja nimiaineisto ja sen huolellinen ja ammattimaisesti suoritettu analyysi, josta on hyötyä sukunimien tutkijoille myös tulevaisuudessa. Nimihakemistoon sisältyvä aineisto avaa erilaisia mahdollisuuksia jatkotutkimuksille paitsi Patroselle itselleen myös venäjänkertoajille asian harrastajille. Nimihakemistosta tulee varmasti olemaan paljon iloa rajakarjalaisille ja rajakarjalais-
taustaisille, sillä luultavasti hyvin moni löytää listasta jos ei omaa nimeään niin ainakin tuttuja rajakarjalaisnimiä.

Väitöskirjan suurin heikkous on taustamateriaalien ja näkökulmien moninaisuus, mikä on johtanut työn rakenteelliseen hajanaisuuteen, sisällön fokuksen hukuttamiseen ja siihen, että kaikki tutkimuskysymyksiksi ymmärretyt kysymykset eivät saa eksplisiittistä vastausta. On kuitenkin syytä ottaa huomioon, että rajakarjalaisia koskevan tutkimuksen vähyys ja sitä koskevien tutkimusten hajanaisuus on itseään ruokkiva kehä: Patrosenkin on tilanteen vuoksi joutunut tekemään epätavallisen paljon taustatyötä. Sen taustamateriaalin määrä, joka hänen on täytynyt käydä työtään varten läpi, on moninkertainen siihen verrattuna, että hän olisi voinut lukea pitkän tutkimustradition tuottamia synteesiä jo olemassa olleista tutkimuksista. Kun joutuu keräämään aiempaa tutkimustietoa sirpaleina eri alojen tutkimuksista, jotka eivät varsinaisesti aina edes ole käsitelleet juuri rajakarjalaisia vaan kaikkia karjalaisiksi miellettyjä suomalaisia, syntyy vaikeus rajata aineistoa tarkoituksenmukaisesti. Kuten Patroselle on käynyt, tutkijalta helposti hukkuu silloin omastakin näköpiiristään se, mitä pääasiallisesti on tekemässä, ja työn fokus ja varsinainen

tutkimuskysymys saattavat alkaa sekoittua omassakin ajattelussa kysymyksiin, jotka on esitettävä tuohon varsinaiseen tutkimuskysymykseen vastaamiseksi.

Outi Patronen on tehnyt tärkeää pioneerityötä karjalaisen sukunimistöön taustojen ja vaiheiden avaamiseksi. Osin juuri yllä ruotimieni puutteittensa vuoksi hänen väitöskirjansa luo erinomaisen pohjan tutkimustyön jatkamiselle ja syventämiselle.

ANNELI SARHIMAA
sukunimi@uni-mainz.de

Kirjoittaja on karjalan kielen asiantuntija ja Pohjoismaiden ja Baltian kielten professori Mainzin yliopistossa Saksassa. Hän toimi Patrosen vastaväittäjänä.

Lähteet

- KULIKOVSKIJ, G. I. 1898: *Slovar' oblastnogo oloneckogo narečija v ego bytovom i etnografičeskom primenenii*. Sankt Peterburg: Akademija Nauk.
- NISSILÄ, VILJO 1975: *Suomen Karjalan nimistö*. Joensuu: Karjalaisen kulttuurin edistämisseätiö.
- 1976: Suomen Karjalan ortodoksinen nimistö. – *Viipurin Suomalaisen Kirjallisuusseuran toimitteita I s.* 43–172. Helsinki: Viipurin Suomalainen Kirjallisuusseura.
- PETROVSKIJ, N. A. 2000 [1966]: *Slovar' russkih ličnyh imen*. Moskva: Izdatel'stvo Astrel'.
- PODVYSOCKIJ A. I. 1885: *Slovar' oblastnogo arhangel'skogo narečija v ego bytovom i etnografičeskom primenenii*. Sankt-Peterburg: Tipografiya Imperatorskoi Akademii Nauk.
- SALOHEIMO, VEIJO 2013: Muutto Käkisalmen läänistä ja Inkerinmaalta Venäjälle 1600-luvulla. <http://www.tverinkarjala.fi/Muuttoluettelot.html> (10.5.2019).
- TUPIKOV, N. M. 2004 [1903]: *Slovar' drevnerusskih ličnyh imen*. Moskva: Russkij put'.
- VESELOVSKIJ, S. B. 1974. *Onomastikon. Drevnerusskie imena, prozviša i familii*. Moskva: Nauka.